

Hur upptäcks försök till penningtvätt?

Penningtvätt är betydligt vanligare än många tror och alla banker har krav på sig att motverka det. Banker och finansiella organ arbetar systematiskt för att upptäcka, förebygga och förhindra penningtvätt. Alla finansiella aktörer har såväl ett operativt gransknings och utredningskrav, som ett regelefterlevnadskrav. Arbetet mot penningtvätt är något som berör alla inom FOREX Bank, där alla är en viktig del av att effektivt motverka penningtvätt. Vanligaste tillfällena då misstanke behöver utredas är i samband med kontanthantering och avsaknad av underlag för pengarnas ursprung.

Maja Bergman är AML (Anti Money Laundering) –chef på FOREX Bank, dvs ansvarig för bankens arbete mot penningtvätt. Maja, som har haft olika befattningar inom internationella och nationella banker, började arbeta med penningtvätt redan innan första penningtvättsdirektivet kom 2009. Sedan dess har hon direkt eller indirekt arbetat med penningtvätt och implementering av de följande penningtvättsdirektiven. Penningtvätt är betydligt vanligare än många tror och alla banker har krav på sig att motverka det. På FOREX Bank jobbar man med detta genom att utifrån ett riskbaserat förhållningssätt ha processer och rutiner för att motverka penningtvätt.

Definitionen av penningtvätt är att man försöker få pengar, som kommer från brottslig verksamhet, att omvandlas till tillgångar som

kan användas och redovisas öppet. Det kan röra sig om pengar från exempelvis narkotikabrott, trafficking, människosmuggling, skattebrott, bedrägerier och rån.

Penningtvätt kan förekomma i olika former där de huvudsakliga är

- Värdeomvandlande aktiviteter, exempelvis köp av tillgångar av olika slag eller växling.
- Värdeöverförande och värdeförflyttande aktiviteter, exempelvis penningöverföring, kontotransaktioner.
- Värdebevarande aktiviteter, exempelvis lagring av brottsvinster eller registrering av innehav av olika slag.

Det vi som bank ser och där vi kan misstänka penningtvätt är där pengar flyttas runt i det finansiella systemet för att dölja sitt ursprung. Kravet på arbete mot penningtvätt kommer från lagstiftarna, ägarna, styrelsen och självklart från våra kunder och medarbetare. Vi vill alla veta att vi gör det som vi kan för att värna ett bra och säkert samhälle. Kraven är att vi som bank, utifrån ett riskbaserat förhållningssätt, ska motarbeta penningtvätt. Det görs genom att lära känna blivande kunder väl innan de blir kunder och att denna kundkännedom fortsätter så länge kunden har en relation till banken. Att arbetet ska vara riskbaserat är viktigt för att de identifierade högsta riskerna ska få mest fokus och resurser.

Vi har nog alla varit med om att få svara på bankens frågor om till vad och hur ett konto ska användas. Svaren på dessa frågor ligger

ofta till grund för bankens initiala riskbedömning fortlöpande uppföljning av oss som kunder. Om en kund inte använder vi kontot så som de är tänkta att användas och så som kunden som kunder uppgett att vi ska använda kontot, finns ett behov att utreda misstanke om penningtvätt. Om misstanke kvarstår efter bankens interna utredning så rapporteras ärendet till Polisen som hanterar ärendet vidare. Polisen kan då begära in kontouppgifter från flera banker för att på så vis följa pengarna i flera steg, vilket ger en mer heltäckande bild än vad de enskilda bankerna kan skapa. Samt att det är viktigt att när banken ser grund för misstanke att det är Polisen som tar över ärendet. Banker har själva inget ansvar för brottsutredning, men bistår självklart Polisen på det vis banken kan, vilket kan vara att skicka över information, svara på förfrågningar eller i det fall polisen fattar beslut om dispositionsförbud, verkställa det beslutet.

Efterlevnaden av regelverket följs upp av banken själv genom egenkontroller där vi kontrollerar vår egen regelefterlevnad och av kontrollfunktioner inom bankens verksamhet. Därutöver ansvarar Finansinspektionen för tillsynen av banker genom platsbesök och revisioner. Dock är det viktigt att när det kommer till penningtvätt så är inte bara regelefterlevnaden viktigt utan det är också viktigt att se att det arbete som banken gör bidrar till ett säkrare och bättre samhälle. Det är svårt att säga hur många fall som upptäcks per år, eller om problemet ökar eller minskar. Vi har alla skyldighet att rapportera alla misstänkta fall. Under 2017 fick Finanspolisen in 16 551 rapporter om misstänkta fall.

Penningtvätt är ett reellt problem i Sverige

I rapporten "Penningtvätt - en nationell riskbedömning" nämns att cirka 130 miljarder kronor tvättas varje år i det svenska finansiella systemet. Det är dock en uppgift som är svår att verifiera men den ger ändå en tydlig bild av att penningtvätt är ett reellt problem i Sverige. Olika banker möter olika risker i och med att vi banker är aktiva på olika marknader, riktar oss

till olika kunder samt erbjuder olika produkter och har därför också olika exponering av risk. Därför är kravet på oss tydligt att vårt/bankens arbete ska vara riskbaserat utifrån de risker banken möter.

FOREX Bank är en av Nordens största banker sett till geografisk spridning och platser där bankens medarbetare kan serva kunder med bland annat resevaluta och kontanthantering. Det gör att vi är mer exponerade för risker kopplat till just kontanthantering än vad till exempel en nätbaserad bank. Men vi har inte bara valutaväxling och kontanthantering, utan även kort, konton och lån samt digitala möten med våra kunder alla dessa aspekter behöver vi hantera utifrån ett riskbaserat förhållningssätt.

Sätt att förhindra

En bank behöver känna sina risker, sina kunder, sina produkter och marknaden där banken verkar på för att kunna identifiera avvikande och misstänkliga beteenden. Då regelverket kopplat till penningtvätt i Europa utgår från ett EU direktiv så är reglerna snarlika inom hela EU. Den mellanstatliga organisationen FATF som 37 länder anslutit sig, till styr också regelverken genom att ge ut rekommendationer som medlemsländerna sedan implementerar i sitt egna regelverk. På de större marknaderna ser regelverken likadana ut, men finns det avvikelser för de som inte är anslutna till FATF eller som inte har samma omfattande lokala regelverk. Gemensamt för de nationella riskbedömningar som idag finns för Sverige är att de fastslår att mer information behövs och att Sverige egentligen vet för lite för att med säkerhet kunna fastställa risken för penningtvätt. Utmaningen är hålla sig uppdaterad avseende vilka tillvägagångssätt som används för penningtvätt, kunna hantera den mängd av information och även brist på information som finns runt omkring oss. Det finns också en utmaning i att mycket tid och kraft måste läggas på att tolka och implementera de regelverk som ständigt uppdateras och stramas åt, vilket i många fall är positivt men görs i ett tempo som skapar utmaningar.

© HÅLLBAR TILLVÄXT i Sverige AB, 2018